Φως Ιλαρόν

Μηνιαία Έκδοση της Ενορίας Αγίου Γεωργίου Περιβολίων Ρεθύμνου. Έτος 6ο, φ. 63. Δεκέμβριος 2017

Το στόλισμα των δέντρων και το ξεστόλισμα των ανθρώπων…

Πηγή του κειμένου είναι το ομότιτλο άρθρο του π. Αντωνίου Χρήστου που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα «Ευχή» (euxh.gr).

Τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές, όπου και αν κοιτάξει κανείς, το σκηνικό γύρω μας, έχει αρχίσει να αλλάζει.

Το στόλισμα των σπιτιών, των μαγαζιών, των κτηρίων, των δρόμων, των πλατειών, αρχίζει, το ένα μετά το άλλο, να αιχμαλωτίζει τα βλέμματα των περαστικών. Ιδιαίτερα τη νύχτα, χιλιάδες λαμπιόνια, δέντρα, «Αγιοβασίληδες», σε ποικίλα σχήματα και χρώματα, δίνουν ένα τόνο εορταστικό και λαμπερό και κυρίως «χριστουγεννιάτικο».

Ταυτόχρονα, η τηλεόραση, ο έντυπος και ηλεκτρονικός τύπος, τα καταστήματα, οι μεγάλες επιχειρήσεις, τα γραφεία ταξιδίων, πολιτιστικοί σύλλογοι και φορείς κ.ά., ό,τι και αν υλοποιούν πλέον ή προγραμματίζουν, το συνοδεύουν με το χαρακτηρισμό «χριστουγεννιάτικο». Ακούς και βλέπεις για χριστουγεννιάτικο εορταστικό τηλεοπτικό πρόγραμμα, εορταστικό ωράριο καταστημάτων, χριστουγεννιάτικες προσφορές, χριστουγεννιάτικες εκδρομές και προορισμούς, χριστουγεννιάτικες άδειες, χριστουγεννιάτικα bazaar, χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις και ένα σωρό άλλα.

Το δεδομένο είναι ότι, εξωτερικά, κάτι αλλάζει.

Όποιον και να ρωτήσεις, γιατί στολίζει, γιατί ετοιμάζει εκδηλώσεις ή προσφορές, ιδιαίτερα αυτή την περίοδο, όλοι το αποδίδουν στον Χριστό και την γέννησή του. Είναι αξιοπερίεργο ότι τα τελευταία χρόνια στολίζουν και ασχολούνται με τα Χριστούγεννα και πρόσωπα ή ομάδες (ακόμη και ολόκληρες χώρες) που δεν είναι χριστιανοί, και ο Ιησούς Χριστός γι' αυτούς δεν σημαίνει απολύτως τίποτε. Αλλά και στις χώρες που έχουν χριστιανική ιστορία αιώνων (ακόμη και στην πατρίδα μας) κοντεύουμε να ξεχάσουμε ότι τα Χριστούγεννα αναφέρονται στον Χριστό και την γέννησή του και να περιορίσουμε το νόημα τους σε μια απλή γιορτή, ίσως λίγο ιδιαίτερη, που αφορά μόνο στολίδια και δώρα, παρέχοντας επίσης στους εμπόρους και ευκαιρία για μεγαλύτερο κέρδος.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία προετοιμάζεται για τα Χριστούγεννα

Ερχόμαστε τώρα και στο χώρο της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας. Όποιος έχει ουσιαστική σχέση μαζί της και εκκλησιάζεται τακτικά, θα έχει παρατηρήσει βέβαια ότι και εδώ τα πράγματα αρχίζουν και διαφέρουν!... Αμέσως μετά τα Εισόδια της Θεοτόκου (21 Νοεμβρίου), η Εκκλησίας προετοιμάζεται για τα Χριστούγεννα ψάλλοντας προεόρτιους χριστουγεννιάτικους ύμνους και υπάρχει έντονα η προσμονή της ελεύσεως και σαρκώσεως του Θεού Λόγου, του Σωτήρος Ιησού Χριστού. Έτσι, ενώ ακόμη δεν έχει έρθει η εορτή των Χριστουγέννων, οι χριστιανοί ήδη είμαστε στην προσμονή και στην πορεία της ελεύσεώς της, συνολικά ως σώμα (όλοι μαζί) αλλά και ο κάθε ένας μας προσωπικά.

Κάθε Κυριακή, στην ακολουθία του όρθρου (λίγο νωρίτερα απ' ό,τι συνηθίζουν να πηγαίνουν στην εκκλησία οι περισσότεροι άνθρωποι), ψάλλονται οι λεγόμενες καταβασίες, ένα έργο του μεγάλου ποιητή και μουσικού αγίου Κοσμά του Μελωδού: «*Χριστός γεννάται δοξάσατε·*

Χριστός εξ ουρανών απαντήσατε· Χριστός επί γης υψώθητε. Άσατε τω Κυρίω πάσα η γη, και εν ευφροσύνη, ανυμνήσατε λαοί, ότι δεδόξασται.»

Δηλαδή, σε μετάφραση : «*Ο Χριστός γεννάται, δοξολογήστε Τον. Ο Χριστός, ο Θεός, κατεβαίνει από τους ουρανούς, προϋπαντήστε Τον. Ο Χριστός φάνηκε πάνω στη γη, άνθρωποι υψωθείτε απ' τα γήινα προς τα ουράνια. Όλοι οι λαοί της γης ας ψάλετε άσματα στον Κύριο και με ευφροσύνη υμνήστε Αυτόν που είναι δοξασμένος*».

Επίσης, στη θεία λειτουργία ψάλλουμε τον ύμνο ενός άλλου μεγάλου ποιητή και μουσικού μας, του αγίου Ρωμανού του Μελωδού, που λέει: «*Η Παρθένος σήμερα έρχεται προς το σπήλαιο, για να γεννήσει μυστηριωδώς τον προαιώνιο Θεό. Άγγελοι μαζί με βοσκούς δοξολογούν, μάγοι ταξιδεύουν μαζί μ' ένα αστέρι, για το ξεχωριστό Παιδί, τον προαιώνιο Θεό, που θέλησε να Τον δούμε*».

Στ' αρχαία ελληνικά ο ύμνος είναι: «*Η Παρθένος σήμερον τον προαιώνιον Λόγον εν σπηλαίω έρχεται αποτεκείν απορρήτως. Άγγελοι μετά ποιμένων δοξολογούσι, μάγοι δε μετά αστέρος οδοιπορούσι, βουληθέντα επωφθήναι παιδίον νέον, τον προ αιώνων Θεόν*».

Να εξηγήσουμε ότι ο στίχος «τον προαιώνιον Λόγον» εννοεί το Χριστό, ο οποίος ονομάζεται «Λόγος του Θεού» στην αρχή του κατά Ιωάννην ευαγγελίου. Και ότι η φράση «παιδίον νέον» σημαίνει «καινούργιο παιδί», αλλά μπορεί η λέξη *νέον* να σημαίνει και πρωτοφανές, δηλαδή διαφορετικό από κάθε άλλο που γεννήθηκε μέχρι τώρα, γι' αυτό το μεταφράσαμε «ξεχωριστό».

Η Εκκλησία επίσης αρχίζει την ετοιμασία για τη γιορτή των Χριστουγέννων με την είσοδό μας στη «Μικρή Σαρακοστή», δηλ. τη νηστεία που αρχίζει 15 Νοέμβρη και λήγει τα Χριστούγεννα.

«Καλά, και τα Χριστούγεννα έχουν σαρακοστή;»

«Καλά, και τα Χριστούγεννα έχουν σαρακοστή;». Αυτό το ερώτημα απεύθυναν στο θεολόγο τους δύο μαθητές της Α΄ Λυκείου, όταν πληροφόρησε το τμήμα τους ότι στις 15 Νοεμβρίου μπαίνουμε στη σαρακοστή των Χριστουγέννων.

Κάποιοι άλλοι δήλωσαν ότι «το είχαν ακούσει». Ασφαλώς υπήρχαν ανάμεσά τους και κάποιοι που αυτή τη σαρακοστή την τηρούν (δηλ. νηστεύουν), αλλά εκείνοι δε μίλησαν, και καλώς έπραξαν.

Το ότι τα 15χρονα παιδιά μας και πολλές φορές και εμείς οι ενήλικες αγνοούμε ότι τα Χριστούγεννα έχουν σαρακοστή, όπως αγνοούμε το 99% των στοιχείων της ορθόδοξης χριστιανικής πνευματικής ζωής, είναι, κατά τη γνώμη μου, ένα τραγικό δείγμα του πόσο έχουμε χάσει την επαφή μας με την ουσία της πολιτισμικής παράδοσης και κληρονομιάς των προγόνων μας και του λαού μας.

Τι είναι η Ορθοδοξία; Ένα μονοπάτι σοφίας, αυτογνωσίας, ειρήνης, αγάπης (όχι μόνο προς τους ανθρώπους, αλλά προς όλα τα πλάσματα), τελειοποίησης του ανθρώπου, ένωσης με το Θεό. Όλα όσα περιλαμβάνει η χριστιανική θρησκευτική ζωή (όπως η νηστεία, ο εκκλησιασμός – δηλ. το να πηγαίνουμε στη λειτουργία – η εξομολόγηση, η θεία μετάληψη, το κερί, το καντήλι, οι εικόνες κτλ) είναι έτσι τοποθετημένα στη ζωή, ώστε να μπορεί ο άνθρωπος να τα αξιοποιήσει για να βαδίσει αυτό το φωτεινό μονοπάτι.

Εμείς, αγνοώντας όλα αυτά και νομίζοντας ότι πρόκειται για δεισιδαιμονίες ή για έθιμα χωρίς σημασία, αναζητούμε την ειρήνη, τη σοφία, την αυτογνωσία και την πνευματικότητα στις μπλε χάντρες, στις ινδιάνικες ονειροπαγίδες και στους βουδιστές…

Η νηστεία, για να το γράψουμε σε μια γραμμή, αποσκοπεί στο να γίνει η καρδιά μας πιο ταπεινή και να αποκτήσουμε αυτοκυριαρχία, που θα μας χρησιμεύσει στα μεγάλα ή και μικρά ηθικά διλήμματα και στους πειρασμούς που προκύπτουν στη ζωή μας.

Η νηστεία των Χριστουγέννων είναι μια χαρούμενη σαρακοστή (όχι μελαγχολική, όπως του Πάσχα, που περνάει από τη Μ. Εβδομάδα και τη σταύρωση του Χριστού). Κατά τη διάρκειά της μπορούμε να φάμε ψάρι, εκτός Τετάρτης και Παρασκευής, μέχρι τις 17 Δεκεμβρίου, δηλ. τη γιορτή του αγίου Διονυσίου.

Επίσης, περιλαμβάνει πολλές γιορτές, αγαπημένες στο λαό μας, ο οποίος τις γιόρταζε και τις απολάμβανε , πηγαίνοντας στην εκκλησία, μεταλαβαίνοντας, αλλά και «πίνοντας ένα κρασί» με τους ανθρώπους που έφεραν τα ονόματα των συγκεκριμένων αγίων – κρασί, συ-

νοδευόμενο οπωσδήποτε με νηστίσιμους μεζέδες, που η μαγειρική τους είναι ένα σημαντικό κομμάτι της μαγειρικής μας παράδοσης.

Τέτοιες γιορτές είναι τα Εισόδια της Θεοτόκου, των αγίων Αικατερίνης και Στυλιανού, του αγίου Ανδρέα, των αγίων Βαρβάρας, Σάββα και Νικολάου, των αγίων Σπυρίδωνα, Ελευθερίου και Διονυσίου, της αγίας Ευγενίας και άλλες.

Εξάλλου, δύο Κυριακές πριν τα Χριστούγεννα είναι η λεγόμενη «Κυριακή των Προπατόρων», μια κινητή εορτή, κατά την οποία εορτάζονται όλοι οι άγιοι της Παλαιάς Διαθήκης, από τον Αδάμ και την Εύα μέχρι τον άγιο Ιωσήφ τον Μνήστορα, τον αρραβωνιαστικό της Παναγίας. (Ο Αδάμ και η Εύα είναι πλέον άγιοι της Εκκλησίας μας, γιατί ο Χριστός, με τη σταύρωση και την ανάστασή Του, τους έβγαλε από τον Άδη – δηλ. από την κατάσταση του αιωνίου θανάτου μακριά απ' το Θεό, που συμβολίζεται με έναν σκοτεινό τόπο – και τους έφερε στον παράδεισο).

Τέλος, υπάρχουν ενορίες και μοναστήρια που όλη αυτή τη σαρακοστή κάνουν **σαραντα-λείτουργο**, δηλ. λειτουργούν κάθε μέρα, και μνημονεύουν ονόματα ζωντανών και κεκοιμημένων (νεκρών), πράγμα που θεωρείται η σημαντικότερη προσφορά που μπορεί να κάνει η Εκκλησία στον άνθρωπο.

Από τη γη στον ουρανό!

Από την αναφερθείσα καταβασία των Χριστουγέννων, θα υπογραμμίσουμε την εξής φράση: «Ο *Χριστός φάνηκε πάνω στη γη,* ***άνθρωποι υψωθείτε απ' τα γήινα προς τα ουράνια***». Ο υμνωδός και κατ' επέκταση η Εκκλησία μας βάζει τα πράγματα στη θέση τους. Τα Χριστούγεννα και κάθε ορθόδοξη εκκλησιαστική γιορτή, έχουν καθιερωθεί όχι ως εφήμερες και φιλήδονες ευκαιρίες με επίγεια προοπτική, αλλά για να καθαρίσουν και εξυψώσουν τον άνθρωπο σε μια επουράνια προοπτική. Δεν λέει να μη χαρούμε, δεν λέει να μην εορτάσουμε, αλλά τονίζει ότι η γιορτή έχει να κάνει με κατάσταση καθαρτική και σωστική. Κατά τα άλλα, χρειάζεται κι ο γιορτινός διάκοσμος και στο σπίτι μας και στο μαγαζί μας, αλλά για να *φανερώσει* το Φως που έχουμε μέσα μας, όχι για να το *αντικαταστήσει*.

Οι γιορτές της Εκκλησίας με το κέντρο τους, που είναι η Θεία Ευχαριστία (θεία μετάληψη), είναι αντίδοτο εναντίον του θανάτου και συμβάλλουν στο να μην πεθαίνουμε πνευματικά.

Η Εκκλησία λοιπόν ξεκινάει την πορεία προς τα Χριστούγεννα και σκοπός της είναι το (δικό μας) πνευματικό κέρδος, το αιώνιο κέρδος, η αιώνια ζωή μας. Η Εκκλησία μάς προσκαλεί να απλώσουμε το χέρι και να πάρουμε το Χριστό - μας καλεί στα γενέθλια της Νέας Ανθρωπότητας, αυτής που ενώνεται με το Χριστό και *γι' αυτό* έχει χαρά, δεν αναζητά τη χαρά στα δώρα, τα στολίδια και τις λιχουδιές.

Ο ορθόδοξος χριστιανός χαίρεται βαθιά και έντονα τα Χριστούγεννα, επειδή ο Θεός έγινε άνθρωπος, για να γίνουμε εμείς οι άνθρωποι θεοί (άγιοι, φωτεινά όντα γεμάτα αγάπη, ενωμένα με τον απόλυτα Φωτεινό Τριαδικό Θεό διά του Χριστού). Κι επειδή χαίρεται, εκφράζει τη χαρά του με τα στολίδια, τα δώρα και το (οικογενειακό) γιορταστικό τραπέζι.

Ο κόσμος (που δεν έχει ή δεν θυμάται την Ορθοδοξία) φορτώνεται δώρα, στολίδια και λιχουδιές για να νιώσει χαρά, *επειδή δεν έχει χαρά* μέσα στην καρδιά του! Γι' αυτό τα Χριστούγεννα στον πρώην χριστιανικό δυτικό κόσμο είναι μια τραγική γιορτή, με αυξημένα τα ποσοστά αυτοκτονιών: επειδή ο πρώην χριστιανός, αν δεν έχει συντροφιά ν' απαλύνει τη μοναξιά του, δεν αντέχει που βλέπει αυτό το φανταχτερό (και καταναλωτικό) χρώμα που απλώνεται παντού, η ζήλεια τον οδηγεί σε απόγνωση και δυστυχία. Ενώ ο χριστιανός, ακόμη κι αν δεν έχει φιλική ή συγγενική συντροφιά, έχει τη συντροφιά εκείνων που αγρυπνούν στις εκκλησίες, όπου πηγαίνει κι αυτός και προσεύχεται μαζί τους. Ακόμη κι αν δεν έχει ανθρώπινη συντροφιά, έχει για συντροφιά το Χριστό, το ξεχωριστό άγιο Βρέφος, που το έχει συντροφιά του καθώς προσεύχεται, καθώς γονατίζει, καθώς ανάβει το κερί του, καθώς μεταλαβαίνει το άγιο Σώμα και το πολύτιμο Αίμα Του! Χριστιανισμός σημαίνει ότι είσαι πάντα με συντροφιά. Αυτό άλλωστε είναι κι ο παράδεισος.

Από εδώ είναι κι η συνήθεια τα Χριστούγεννα να «θυμόμαστε» τους μοναχικούς ανθρώπους, να τους επισκεπτόμαστε ή να τους καλούμε κ.τ.λ. Είναι κάτι σημαντικό κι αυτό, αλλά φυσικά δε φτάνει και δεν πρέπει ν' αποκοιμίζει τη συνείδησή μας για... όλο τον υπόλοιπο χρόνο.

Μια γιορτή χαράς και (μέσα στη χαρά) λίγη θλίψη

Τα Χριστούγεννα λοιπόν είναι μια γιορτή χαράς, δηλαδή μια πρόσκληση αγιότητας. Εννοείται πως κάθε μέρα (όπως κι όλο το χρόνο) είσαι καλεσμένος στη θεία Μετάληψη και την εξομολόγηση, δύο άλλες μεγάλες πηγές χαράς!

Η θεία Μετάληψη είναι πηγή μεγάλης χαράς, γιατί φέρνεις μέσα σου το Σώμα και Αίμα του Χριστού και ενώνεσαι μαζί Του. Η εξομολόγηση είναι πηγή μεγάλης χαράς, γιατί λευκαίνεις ξανά τη μαυρισμένη στολή της ψυχής σου και την κάνεις φωτεινή. Παντού υπάρχει χαρά! Η Ορθοδοξία είναι αυτό που λένε οι παππούδες μας «χαρά Θεού»!

Ωστόσο, μέσα σ' αυτή τη χαρά, έχω δύο λόγους να είμαι και θλιμμένος: ο ένας λόγος είναι ότι υπάρχουν άνθρωποι που πονάνε ή πεινάνε, άνθρωποι που έχουν πέσει θύματα βίας ή αδικίας κ.τ.λ. Κι ο άλλος λόγος είναι ότι είμαι πολύ αμαρτωλός, γεμάτος πάθη και ελαττώματα, ανάξιος να πλησιάσω το Χριστό, που είναι απόλυτα καθαρός και φωτεινός. Αλλά *ακριβώς γι' αυτό* υπάρχουν οι γιορτές, η νηστεία, η θεία Μετάληψη και η εξομολόγηση, για να ανοιχτώ προς το Θεό και να πάρω βοήθεια να πολεμήσω τα πάθη μου και να γίνω φωτεινός και αντάξιος του Χριστού μου! Κι έτσι (τότε - τότε μόνο) θα μπορέσω και να βοηθήσω τους αδελφούς μου τους πονεμένους, γιατί θα μπορώ να κάνω θυσίες γι' αυτούς, από τη θυσία χρήματος μέχρι τη θυσία να ξαγρυπνήσω ένα βράδυ να προσεύχομαι γι' αυτούς.

Θάρρος λοιπόν: **είμαι αμαρτωλός, αλλά ο Χριστός με κάλεσε.** Όχι για να μου πάρει κάθε πόνο (κι όταν καθαριστώ ψυχικά, πάλι θα υπάρχουν άνθρωποι που πονάνε, άρα πάλι θα υπάρχει για μένα μια αιτία θλίψης), αλλά για να μεταμορφώσει τη θλίψη μου σε δύναμη για τη δική μου σωτηρία και τη βοήθεια του πλησίον μου.

Όπως κι αν είσαι ντυμένος, χτενισμένος ή βαμμένος, αλλά όπως κι αν είναι η ψυχή σου, όσο αμαρτωλός και πονεμένος κι αν είσαι, έλα στην Εκκλησία. Μάλιστα, όσο πιο πολύ νομίζεις ότι «δεν κάνεις» για την Εκκλησία, για την προσευχή, για την εξομολόγηση ή τη θεία Μετάληψη, τόσο περισσότερο κάνεις! Τόσο περισσότερο σε καλεί ο Χριστός, που δεν κρίνει, μόνο γιατρεύει.

Έχοντας υπόψιν τις παραπάνω αντιθετικές κατευθύνσεις των Χριστουγέννων ως εκκλησιαστικής εορτής και ως εμπορικού γεγονότος, θέλουμε να πιστεύουμε ότι όλοι συνειδητοποιούμε τον κίνδυνο της εκκοσμίκευσης της εορτής και την σωτήρια εκκλησιαστική προοπτική της. Δυστυχώς φτάσαμε σε αυτό που αναφέραμε στο τίτλο μας . Στολίσαμε τα δέντρα με λαμπιόνια, αλλά ξεχάσαμε να στολιστούμε τον εαυτό μας με τις αρετές. Γεμίσαμε τα τραπέζια μας με εδέσματα, αλλά ξεχάσαμε να χορτάσουμε Χριστό. Γεμίσαμε τα χείλη μας με «χριστουγεννιάτικα τραγούδια», ξεχάσαμε όμως να γεμίσουμε την καρδιά μας με Χριστό. Κάναμε το εξωτερικό εσωτερικό και το εσωτερικό εξωτερικό. Κάναμε τον τύπο ουσία και την ουσία τύπο...!

Στο δρόμο λοιπόν για τα Χριστούγεννα δεν υπάρχουν μόνο στολισμένα δεντράκια, ψεύτικοι «άη Βασίληδες» και ξενόφερτα …ξωτικά! Υπάρχουν κι άλλα, αρχαία στοιχεία, δικά μας, πολύ πιο σοφά και σημαντικά για τη ζωή μας. Ας επανέλθουμε, αδελφοί, στην ουσία των Χριστουγέννων, όσο είναι καιρός. Με αυτή την σωτήρια απλότητα και καθαρότητα ας προχωρήσουμε μαζί με τον υμνωδό ως προσκυνητές: «*Δεύτε ίδωμεν, πιστοί, πού εγεννήθη ο Χριστός. Ακολουθήσωμεν λοιπόν ένθα οδεύει ο αστήρ!…*».

Αν σας άρεσε αυτό το κείμενο, παρακαλούμε,
δώστε το και σε άλλους να το διαβάσουν.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΟΡΙΑΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΕΡΙΒΟΛΙΩΝ ΡΕΘΥΜΝΗΣ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ ΚΑΙ ΑΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ
Τ.Κ. 741 00 ΡΕΘΥΜΝΟ. Τηλ.: 28310 28854 - e-mail: riginiot@gmail.com
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ: Ενορία Αγίου Γεωργίου Περιβολίων Ρεθύμνης
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Θεόδωρος Ι. Ρηγινιώτης